

ELIBERAREA A ÎNSEMNAT JEFUIREA ȘI DEZORGANIZAREA ȚĂRII

În spatele frontului se întorceau, în "furgonetele sovietice", cei o sută sau două de comuniști ce-și găsiseră adăpost sub pulpana lui Stalin. După acești trădători ai intereselor românești și-a făcut apariția o lume necunoscută locurilor, cu graiul stricat, fără ocupație precisă, care a împânzit Țara de Sus și Țara de Jos a scumpei noastre Moldove. Se urmărea crearea unei stări de anarhie și instaurarea unei administrații cu oameni străini de acele locuri, care nu țineau cont de legile țării noastre.

România se găsea într-o situație disperată.

Prim-ministrul de atunci, generalul Rădescu, a declarat în fața națiunii : "Ne-am găsit la un moment dat în situația de a fi șterși de pe hartă ca stat independent. Am scăpat grație înțelepciunii și curajului tânărului nostru Rege".

Iuliu Maniu, în acele momente grele pentru țară, a subliniat: "Trebuie să accentuez gestul Majestății sale Regele, care a luat în această chestiune partea leului, fiindcă prin cuvântul său, hotărât, a pus la dispoziția acestei acțiuni întregul său aparat militar și civil. Desigur, fiecare am riscat ceva în această operațiune, dar Majestatea Sa Regele a riscat cel mai mult, a riscat dinastia, tronul, și și-a riscat chiar viața".

Lucrețiu Pătrășcanu, reprezentantul infimeii minorități comuniste puse în slujba Moscovei, se erija în apărător al intereselor sovietice și, de pe poziția de "procuror" pe care și-o asumase, acuza de întindere în încheierea armistițiului. O făcea după întoarcerea de la Moscova.

Iuliu Maniu a ținut să lămurească situația, subliniind că nu e de vină România: "Domnul Buzești știa că am precizat anumite modalități și nu ni s-a răspuns din partea Alianților șapte săptămâni, după care s-a spus: "Faceți dumneavoastră după puterea dumneavoastră proprie, că noi nu putem face nimic" și s-a făcut pe putere proprie... Am fost într-o situație groaznică, tragică. Vedeam că nu puteam întârzia lucrurile. Și nu aveam nici un ajutor de nicăieri. Și a trebuit să găsim momentul cel mai potrivit, pe câtă vreme nici de la Italia, nici de la Franța nu au cerut să facă acțiuni pe puteri proprii, ci au cerut să facă acțiuni când erau Alianții acolo, cu forțele lor. Noi am făcut cu puteri proprii riscând viața, existența, dinastia și tot bunul pe care îl are România".

Și tot în Consiliul de Miniștri a făcut unele precizări care lămuresc situația dramatică din acea perioadă: "Țin să constat că textul armistițiului nu corespunde cu acele conversațiuni și acele încheieri pe care emisarii noștri la Cairo le-au convenit cu reprezentanții Alianți... constat că Alianții nu și-au respectat înțelegerile. Baza acestor condițiuni era fixată în șase puncte care conțineau anumite asigurări foarte prețioase pentru România... am fost de credința că aceste stipulațiuni vor fi respectate, dar ceea ce am stabilit la Cairo nu s-a respectat de domniile de la Moscova..

Armistițiul în multe privințe se prezintă ca o capitulațiune..."

Pentru a putea analiza cauzele care au generat nemulțumirile poporului român, manifestate prin rezistența armată și revoltele generalizate pe întreg teritoriul țării, nu aveam decât să reținem acuzația fruntașului comunist Lucrețiu Pătrășcanu adresată reprezentanților politici și poporului român "care n-a știut să se comporte bine cu Armata Roșie eliberatoare": "Timp de ani de zile s-a dus cea mai ticăloasă propagandă... s-a făcut din prezența Armatei Roșii un lucru de oroare: copiii vor fi spintecați, femeile vor fi siluite, sate și orașe vor fi distruse...tot ce mintea omenească imagina ca grozăvie a fost înfățișat ca perspectivă a prezenței Armatei Roșii. S-a creat în poporul român o stare de panică ce a facilitat excesele, și nu le-a împiedicat.. Mă adresez în special domnului Maniu și domnului Brătianu. Nu s-a intervenit ca acestei panici să i se pună capăt, cu toată autoritatea Partidului Național Țărănesc și a Partidului Liberal, deoarece cuvântul d-lui Maniu și d-lui D. Brătianu, în zilele de panică, ar fi adus foarte mult bine României. Acest cuvânt nu s-a spus... în cazul când conducerea partidelor politice burgheze nu va avea înțelegerea momentului politic actual, România își va pierde neatârnată". Pătrășcanu aducea acest cuvânt de ordine de la Moscova.

În aceste momente de tragedie națională, membrii guvernului au fost solidari în fața diversiunii comuniste, iar demnitatea românească și-a găsit un apărător strălucit în Iuliu Maniu:

„Învinuirea nu este întemeiată. S-a făcut tot ce s-a putut face. Adevărat este că nu s-a putut face tot ceea ce se dorea să facem. Din ce cauză? Din cauza armatei sovietice. Domnul Pătrășcanu să-și dea seama de situația extrem de gravă în fața opiniei publice românești. Noi am militat pentru această politică, în scris și cu vorbirea, ca să înlăturăm acea părere care exista, potrivnică Națiunilor Unite, determinată de prezența Rusiei Sovietice, în care România avea o neîncredere, să zicem tradițională... Și am militat, prin toate mijloacele posibile, ca să producem un sentiment de liniște în opinia noastră.

Astfel, am arătat că nu e de prevăzut o agresiune dușmănoasă din partea Sovietelor dacă noi vom avea o politică prietenească față de ele.

Am produs un sentiment de liniște și înainte de a fi sosit armatele rusești. Eu eram decis să fac toate gesturile primitoare ca să arăt armatei sovietice că suntem cu toată încrederea față de ea și că o primim ca pe o aliată, ca pe o tovarășă de luptă.

Ce s-a întâmplat, însă ?

S-a întâmplat mai mult decât spunea domnul Pătrășcanu. Conducătorii armatei sovietice au declarat, atât oficial, cât și în conversațiile particulare pe care le-au avut, că vin în România ca într-o țară dușmană, ca o armată de ocupație.

Va să zică, vedeți, o atitudine ofensatoare, nu numai contrară lucrurilor noastre interioare, nu numai contrară atmosferei pe care eu mă sileam s-o produc cu toată bunăvoința, ci contrară celor mai elementare reguli de bună-cuviință.

Nu putem noi, ca guvern al României până azi libere, vedea cum ministrul nostru de Război, ministrul de Interne și ministrul Comerțului și al Industriei nu sunt primiți de un general rus și sunt ținuți cu ceasurile.

În fața acestei atitudini a lor nu puteam face noi manifestări de dragoste și de amicitie, când ei ne ofensau și își manifestau în mod evident chiar dușmănia....

A trebuit să facem cea mai mare efortare, morală și politică, domnul Brătianu și eu, nu știu dacă și domnul Titel Petrescu, ca să nu scăpăm cumva un cuvânt de indignare, care știm că ar produce mari pagube intereselor românești.

În afară de aceasta, dacă ar fi fost așa cum spunea dl Pătrășcanu, că au fost excese din partea anumitor soldați ruși, fiindcă orice armată din lume are astfel de elemente fără conștiință, n-aș fi spus nimic. Dar când însăși conducerea supremă și Comandamentul Suprem Militar și unitățile organizate rusești fac astfel de acte inadmisibile, atunci ce puteam face noi ? Lasă că la toate protestele pe care le puteam prezenta până în ultimul moment, răspunsul era că sunt în țară ocupată, că suntem țară fără armistițiu și că, prin urmare, ei respectă punct cu punct legile militare...

Știți cum au pus mâna pe toate vasele noastre și au făcut unele acte până acolo incit un amiral a trebuit să se împuște din cauza acelor umilințe.

Ei bine, în asemenea condiții, cum poți dumneata aștepta ca noi să aducem osanale de dragoste și de prietenie, să facem manifestări de prietenie ?

Am fost fericit că m-am putut stăpâni și că dl. Brătianu s-a putut stăpâni, și că lumea românească și ceilalți domni miniștri s-au putut de asemenea stăpâni ca să nu facem nici un accent de revoltă și nemulțumire.

Câte sate de ale noastre sunt aprinse ? Când se prăpădesc averi de miliarde, când Comandamentul Militar Rus nu primește pe membrii guvernului și evacuează sate întregi, ce vrei dumneata să facem ? Manifestări de amor, dragoste și iubire ?

Dar dvs. vă dați seama ce înseamnă acestea pentru autoritatea ministrului de Interne, ca să meargă comandantul militar rus sau unitățile militare, nu particulari și soldați ruși, ci comandantul sau trupele organizate să meargă prin sate și să scoată pe oameni din casele lor și să-i arunce afară, în timp de noapte !

Noi cu publicul românesc trebuie să trăim; noi și lumea românească trebuie să ne așezăm viitorul. Evident că această posibilitate, a condițiilor de viitor, trebuie să o coordonăm cu necesitățile politice, și până ia un punct, care se poate, am și făcut-o...

Dar un lucru putem și noi pretinde: ca, după aceste întâmplări, să nu se ceară de la noi explozii de bucurie și explozii de osanale și iubire față de armata pe care vrem s-o servim, dar care ne ofensează.

Mai adaug și un alt motiv : că noi nu ne-am născut ieri. Povestea noastră cu Rusia și cu armata rusească și Alianța ei nu începe de ieri sau de alaltăieri, ci merge de ani. Și să nu uitați că noi, prin marii noștri patrioți care s-au dus în străinătate ca să lucreze în acest sens, prin emisarii noștri care au discutat cu reprezentanții Sovietelor, Angliei și Americii, am precizat anumite condițiuni clare, care nu puteau să fie discutabile, și care au stabilit anumite lucruri ce nu se pot pretinde false.

Și atunci, vă rog, mă trezesc aici cu o armată care vine în țară dușmană și care nu știe nimic de treaba aceasta; vine ca o armată de ocupație, nu ca soldați particulari, cum ați spus dvs., ci ca unități organizate și comandate face lucruri de acestea.

Am închis ochii și am înghițit. Eu multe înghit, n-aveți idee câte pot să înghit când trebuie să fie în interesul țării noastre. Am făcut declarații cinstite și am avut toată înțelegerea domnului ministru de Externe, care știe cum am făcut aceste declarații. Nu mi se poate pretinde ca eu să spun: «Te salut, domnule ocupant al nostru» atunci când lumii întregi, începând de la rege și până la

ultimul om cu care am vorbit, i-am spus că am condițiuni liniștitoare de la Aliiați, iar armata aceasta vine și face ceea ce a făcut”.

Modul cum se comportau trupele sovietice pe teritoriul României depășea orice înțelegere, iar cuvintele de jaf, pradă, barbarie calificau actele săvârșite de ele pe oriunde treceau. Oamenii erau răpiți în vagoanele de vite ce se îndreptau spre Rusia. Ostașii care depuseseră armele conform Mesajului Regal ("Nu este decât o singură cale pentru salvarea țării de la o catastrofă totală: ieșirea noastră din alianța cu puterile Axei și imediata încetarea războiului cu Națiunile Unite... Ele ne-au asigurat independența țării și neamestecul în treburile noastre interne") erau duși cu forța în lagărele de exterminare sovietice. Pe urmele lor erau trimiși germanii și basarabienii din România.

Iuliu Maniu, adresându-se autorităților sovietice în legătură cu această problemă, a scris : "Potrivit condițiunilor armistițiului, soldații români care au depus armele după 24 august, ora 4 a.m., nu sînt considerați prizonieri de război. Aceste trupe urmau însă să fie predate guvernului român și în acest sens au fost realizate o serie de înțelegeri între autoritățile române și delegația sovietică, în Comisia de armistițiu. Cu toate acestea, când generalul român care fusese însărcinat cu primirea acestor trupe (potrivit acordului convenit) s-a dus în zonă, a fost informat că 20.000 din acești soldați fuseseră transportați dincolo de Prut. Ulterior delegația sovietică a declarat că aceste trupe, întrucât nu mai sînt în România, nu mai pot face obiectul predării... Nepredarea acestor trupe a creat emoție în întreaga țară, iar transportarea lor în teritoriul sovietic a provocat o adîncă tristețe familiilor acestora”.

O situație dureroasă există și în legătură cu Basarabia și Bucovina de Nord, cu acei frați care au avut atât de mult de suferit din cauza Rusiei și continuau să poarte jugul asupririi, deși Aliiații se angajaseră în război pentru a restabili statele în hotarele lor și a garanta fiecărui popor dreptul de a-și alege forma de guvernămînt dorită. Refuzul comunistului Lucrețiu Pătrașcanu de a accepta discutarea acestei probleme "de stat" era în vederile stăpînului de la Kremlin, care, în anul 1943, declarase că nu mai discută statutul Basarabiei decât atunci când Statele Unite vor consimți să discute statutul Californiei.

Cum la aceasta n-ar fi putut nici să se gîndească Roosevelt, sovieticii au mers și mai departe, decretînd repatrierea oricărei persoane care a părăsit teritoriul rus după anul 1917.

În acest timp (1944), mii de persoane străine locurilor își făceau apariția. Veneau de aiurea; numai Stalin le știa urma. Aceștia complotau împotriva țării pe al cărui teritoriu se instalaseră ca la ei acasă; își organizau o administrație proprie.

Oficialitățile locale și legale erau arestate și izgonite. Se urmărea crearea unei stări de anarhie în țara Moldovei.

Se vorbea de constituirea unei așa-zise republici a Bacăului. Dacă aici, în sud, se petreceau astfel de fapte anarhice, cu cât mergeai spre nord aveai impresia că te găsești într-o "gubernie" ale cărei treburi erau dirijate de Moscova.

Cei nou veniți și aliații lor fără de căpătâi erau înarmați cu armament confiscat de la nemți. Erau instruiți, după care cutreierau Moldova, terorizînd populația.

Sub pretextul rechiziției au fost luate de la populație: tractoare, trăsuri, care, boi, distrugându-se astfel și inventarul agricol.

Rușii urmăreau să dizolve armata română, care încerca să instaureze ordinea în spatele frontului, și să o înlocuiască cu una după modelul sovietic. Cu toate eforturile guvernului român de a obține trupe pentru asigurarea liniștii, i-au fost lăsate doar trei divizii cu câte trei mii de oameni fiecare. Era o parodie de armată, în acest timp, circa optzeci de mii de dezertori sovietici cutreierau țara, constituind un element turbulent care îngrozea populația.

Dinu Brătianu a declarat în Consiliul de Miniștri : "La Ștefănești, lângă mine, au fost împușcați trei ruși fiindcă se duceau să violeze fete".

Iuliu Maniu a făcut cunoscut lui Vișinski următoarele, referitor la situația din Moldova : " Deși au trecut două luni de la semnarea armistițiului și deși armistițiul prevede ca administrația românească să fie reinstalată în întreg teritoriul românesc , cu excepția unei zone de 50-100 km în spatele frontului, în Moldova autoritățile române au putut doar parțial să o facă. Există cazuri când funcționarii trimiși în Moldova fie că au fost obligați să se întoarcă înainte de a ajunge la destinație, fie că au fost împiedicați de autoritățile militare sovietice să-și intre în atribuții, în același timp s-au primit informații că în diferite regiuni din această provincie au fost operate unele deportări".

Jaful și abuzurile se instalaseră peste tot. Cine se opunea era tratat drept fascist. Delațiunea începuse să se extindă. Răzbunările erau la ordinea zilei. "Eliberatorii sovietici" încărcau și cărau tot ce găseau. Totul li se cuvenea, totul era al lor!

Pentru a se face față cerințelor nesățioasei Rusii, s-a trecut la construirea unei căi ferate cu ecartament lărgit, pe liniile principale, între Ungheni-Buhăiești și Ungheni-Adjud, corespunzător ecartamentului liniilor ferate rusești.

Astfel, pe lângă bunurile noastre, începuseră să se scurgă, zi și noapte, bunurile unei jumătăți de Europă "eliberată". Toate căile ferate erau ticsite. Liniile secundare din Moldova erau paralizate. Garnituri de 50-60 de vagoane, închise sau platforme, se scurgeau prin Ghimeș-Palanca, înghesuindu-se pe Valea Troțușului, ocupând liniile de garare din stații. Trenurile erau însoțite de câte un vagon de clasă cu 8-10 ruși înarmați, care asigurau transportul prăzii. Uneori, din cauza aglomerației, staționarea prin gări dura câteva zile. Atunci "eliberatorii" se năpusteau prin casele oamenilor, pe care le goleau de băutură, de mâncare și de tot ce credeau că le este folositor.

Oamenii păgubiți de pe traseu, de la Asău, Comănești, Dărmănești, Tîrgu Ocna, au început să reacționeze. Așa a luat ființă o primă formă de rezistentă și de ripostă împotriva celui ce se dovedea a fi invadator. Se organizau câte 3-4 persoane și doar îi auzeai: "Hai să-i pedepsim pe rusnaci".

La jafatul făcut de ruși se răspundea cu atac înarmat. Tinerii, mai ales, înarmați cu câte o daltă solidă și un ciocan greu în servietă și cu un pistol în buzunar, se strecurau în vagoane și-n mersul trenului distrugeau tot ce se putea: aparate de precizie, ceasuri de control, glisiere, lanțuri de transmisie, într-un cuvânt scoteau din uz multe lucruri prădate din Europa și pornite pe drumul Rusiei. Trenurile erau încărcate cu de toate, lucruri vechi și lucruri noi, luate de peste tot sub titlul de despăgubire de război: lighene, paturi, pălării, utilaje, roți de bicicletă, cerneluri, suluri de hârtie, truse cu scule, veselă, covoare, scaune de tot felul, mașini de cusut, lustre, stoffe, acordeoane, costume, rochii, lenjerie, fierăstraie, nasturi, frânghii, oboaie, cotețe cu găini, găște, porci, colivii cu canari, pian, tobe, pantofi, tablouri, mașini de tuns, toate aruncate de-a valma.

Au fost cazuri când oamenii decisi să riposteze au dat peste ruși beți. I-au dezarmat și i-au bătut bine, drept pedeapsă pentru furturile săvârșite prin sate. Pe un rus, de exemplu, care se mai ținea pe picioare, l-au obligat să ducă în spate butoiușul de țuică la locul de unde îl furase.

Și în acest fel, lumea își procura arme și grenade, pregătindu-se să se apere împotriva acestor creaturi sălbatice. Timp de doi ani, rușii au furat tot ce le-a picat în mână.

România a ajuns de nerecunoscut. Neliniștea domnea peste tot, foamea și arăta colții în Moldova. Tifosul, semnul cruntei mizerii, începuse să apară, iar "patrioții" înarmați își făceau de cap sub oblăduirea "Comisiei Aliate de Control" care reprezenta de fapt numai Rusia. Ceilalți "doi", reprezentanții Angliei și S.U.A., căutau să nu-i supere pe noii democrați ai Europei. Asistau la fărâdelegile săvârșite în numele coaliției antihitleriste și își spuneau părerea numai verbal, în scris o făceau către Washington și Londra.

În această situație, Iuliu Maniu l-a întrebat pe Burton Barry, reprezentantul S.U.A., dacă America și Anglia doreau ca România să devină o parte a Uniunii Sovietice, adăugând totodată că, dacă se intenționa abandonarea ei, aveau obligația s-o spună.

Burton Barry, în raportul înaintat, spunea: "Departamentul știe foarte bine că Maniu s-a distins ca un curajos campion al acțiunilor și sentimentelor pro- aliata din România, chiar și în zilele sumbre ale dictaturii. El are un număr de adepți politici în țară și eu cred că respectul pe care-l au toți românii pentru el umbrește pe acela avut de oricare alt român.

Pentru ceea ce a fost el și pentru ceea ce este, pare important ca el să fie ferit să alunece spre a împărtăși convingerea generală că dizolvarea statului român este în curs în prezent. Având în vedere cele de mai sus, sunt de părere că orice mesaj de care Maniu ar putea lua cunoștință ar fi oportun".

Reprezentantul Angliei, viceamiralul Stevenson, relatează că și Regele se teme că poate fi dus în Rusia în orice moment.

Regina mamă i-a făcut remarcă plină de demnitate:

"Ceea ce ți se poate întâmpla cel mai rău este să fii pus la zid și împușcat, și dacă aceasta se va întâmpla, îți vei fi făcut, cel puțin, datoria față de țară și nimeni în lume nu poate face mai mult.

Poporul român însă i-a rămas ultimul cuvânt. Fiii lui se vor bate, pe viață și pe moarte, cu ce vor avea: cu furci și coase, cu grenade și pistoale. Se vor bate pe străzi, pe ulițe, până și în creierul munților.

Au murit cu arma în mină sau executați la zidul onoarei, dar n-au acceptat colaborarea cu dușmanii neamului.

Comuniștii erau huligani și asasini

O parte din muncitori au fost scoși din producție; bine plătiți și constituiți în echipe de șoc, ei cutreierau satele noaptea, în jeepuri provenite din ajutorul dat Rusiei pentru "eliberarea Europei". Asaltul se făcea mai ales asupra sudului Moldovei. Se încerca să se creeze o stare de anarhie în această regiune pentru a putea fi înghițită mai ușor.

În același timp se urmărea formarea unei miliții populare cu un efectiv de 100.000 de comuniști. Muncitorii scoși din fabrici erau antrenați de instructori sovietici, sub acoperirea pompoasei denumiri de "apărare patriotică", și formau o rețea ce acoperea întreaga țară.

Starea haotică în care fusese adusă țara este relatată de primul ministru de atunci, general de armată Nicolae Rădescu:

"Timp de trei luni, cât a durat guvernarea mea, trupele sovietice s-au dedat la jafuri și omorârea oamenilor la întâmplare. În fiecare zi, eram obișnuit să primesc rapoarte asupra furturilor și asasinatelor săvârșite timp de 24 de ore. Nici un membru sovietic al Comisiei Aliate de control, nici reprezentanții diplomați sovietici n-au luat în considerare numeroasele mele plângeri; în loc să se ia măsuri pentru a pune capăt terorii exercitate de trupele rusești, aceleași autorități sovietice pretindeau ca Ministerul de Interne să ordone executarea oricărui român care ar încerca să se apere în cazul că ar fi atacat de soldați ruși. Paralel cu această teroare, membrii comuniști organizau, sub privirile binevoitoare ale autorităților sovietice, bande de huligani pe care ei înșiși le conduceau în atacurile împotriva autorităților... Trupele sovietice împiedicau armata română și poliția să impună respectarea legii. La Constanța au fost instalate mitraliere în jurul cazărmii, și comandantul sovietic de acolo a dat ordin ca armata și forțele de poliție să fie consemnate pentru a nu împiedica pe comuniști să ocupe prefectura.

Comuniștii au început să pună mâna pe sindicate și să le transforme în masă de manevră în vederea instaurării dictaturii.

Pentru a exemplifica crearea acestei stări de anarhie, amintesc de situația de la întreprinderea Creditul Carbonifer din Comănești, care a dat un mare număr de huligani angajați de partidul comunist în vederea dezorganizării societății și semănării groazei în lumea cinstită.

Înarmate cu săculețe de 40-50 de cm lungime și cu un diametru de 5 era, confecționate din pânză tare și pline cu nisip, echipele formate din 3-4 huligani - "muncitori", intrau noaptea în casele oamenilor și începeau să-i bată cu aceste "arme", înlocuitorile bastoanelor de cauciuc. Era o metodă de a nu lăsa urme, dar leziunile interne erau mult mai grave. Câte 4-5 echipe de acest fel terorizau peste noapte un întreg cartier.

Dezlănțuirea instinctelor animalice ale noilor membri ai partidului comunist se îndrepta mai ales asupra membrilor și simpatizanților partidelor de opoziție. Răzbunările sau denunțurile duceau la schinguierea adversarilor personali sau ai regimului.

Împotriva acestor derbedei, ajutați de multe ori și de ostași sovietici, oamenii au reacționat și mulți au fost sancționați. Acești huligani au devenit cadrele Siguranței Statului, după 6 martie 1945, care a luat ulterior numele de Securitate și, în această situație oficială, au săvârșit fărâdelegi ce nu se pot uita.

Văile Oituzului, Cașinului, Aslăului sau Tazlăului gemeau de durere.

Cele petrecute aici, ca de altfel pe tot cuprinsul țării, vor genera mișcarea de rezistență. Veți vedea că peste tot se vor găsi elemente hotărâte să riposteze și să pedepsească pe cei vânduți elementelor rusești.

Gemetele poporului român nu au fost însă auzite în lumea liberă.

Studentii își spun cuvântul

Încă din primul trimestru al anului 1946, guvernul comunist a dovedit că nu are de gând să respecte angajamentele internaționale. Conform hotărârii de la Moscova, reprezentanții celor două partide de opoziție, prezenți în guvern, nu puteau face altceva decât să protesteze împotriva opresiunii, abuzurilor de tot felul și a crimelor premeditate.

O lecție dată guvernului a venit din partea studenților, care, cu ocazia zilei de 10 mai 1946, au manifestat pentru libertate, în toate centrele universitare.

La București, guvernul a organizat sărbătoarea zilei Independenței în Piața Victoriei.

Studenții și-au dat întâlnire la Statuia lui Mihai Viteazul, de unde s-au îndreptat spre Piața Palatului Regal, pentru a sublinia contribuția Coroanei la actul de independență națională din 1877. Regele nu și-a făcut apariția. Centrul Capitalei vuia de dorința de libertate, strigată din piepturile a mii de tineri.

Această studențime, păstrătoare a tradițiilor românești și garanția continuității peste veacuri a independenței și demnității naționale, s-a îndreptat, prin strada Clemenceau, spre Piața Victoriei. Coloana era foarte mare și creștea în spirit de înfrățire cu populația, care arunca flori și se atășa trup și suflet manifestației ce treptat, treptat a prins conturul unei demonstrații de masă.

Spre a se evita o ciocnire cu "patrioții" regimului comunist, studenții s-au îndreptat spre Statuia Aviatorilor, de unde, alergând, au pornit în direcția tribunei oficiale, trecând peste mașinile care încercau să bareze drumul.

Șoseaua Jianu vuia de strigătul: "Libertate pentru țara subjucată". Nimeni și nimic n-a mai putut opri această masă de oameni pusă în mișcare de un singur cuvânt: "Libertate".

Ajunsă în fața tribunei, mulțimea s-a oprit, strigând o lozincă ce a făcut să se înnegrească fețele membrilor guvernului: "Jos guvernul Groza!".

Regele Minai a asistat la scena penibilă în care se găsea guvernul și a plecat la Palat.

Cei din tribună nu puteau să dispară prea repede. Protocolul îi ținea pe loc, în timp ce urechile li se împuiaseră cu cuvântul "Libertate" dorită de o țară întregă.

Odată tribuna golită, studenții au plecat din nou spre Palat. Dar și Siguranța, dezmeticindu-se, a pornit la vânătoare arestând pe cine găsea și putea. Ministrul de Interne a hotărât ca studențimea național-țărănistă să fie făcută răspunzătoare de această manifestație antiguvernamentală. Pe data de 18 mai a fost emis un mandat de arestare împotriva mea, a doctorului Marcel Rădulescu, a lui Victor Novac, de la Academia Comercială, și Vladimir Mihail, de la Facultatea de Drept, socotiți ca organizatori. Cei peste 20 de tineri arestați au suferit chinuri îngrozitoare. Fiind informați de ce se întâmplă cu cei arestați și cercul strângându-se în jurul nostru, am fost nevoiți să luăm calea codrului. Pe data de 22 iunie s-a publicat sentința prin care eram condamnați la câte doi ani de închisoare.

Masivul Piatra Craiului ne-a servit drept prim adăpost. Aici am mângâiat pușca-mitralieră Beretta și am mînuit Parabellumul, Steyerul, Browningul sau bijuteria Walter. Ele ne dădeau un plus de siguranță și cu ele ne procuram vânatul de care aveam nevoie. Aici, în țara de piatră, ne-am amenajat pitoreasca ascunzătoare "Cabana Ascunsă" de pe spinarea Gălbenoasei, loc ce-și merita pe drept cuvânt numele. Tot prin aceste ținuturi am depistat și câteva mii de peșteri necesare ca rezerve, temporare. Aici am trăit ascunși în cele două zile de aplicații ale Școlii de subofițeri de jandarmi. Acest colț minunat al naturii l-am răscolit în toate sensurile, pentru a-i pătrunde toate intimitățile. Cercetarea pozițiilor din jurul prăpăstiilor, cabanelor Admira și SKV, precum și din jurul grotelor Turnurilor, ne scosese la iveală o serie de noutăți în folosirea terenului, cât și în depistarea locurilor prielnice vânatului.

De aici descindeam în campania electorală cu alte identități. Unul se numea Chindriș, din Maramureș, altul Vasilescu, din Prahova, iar în mine se îngemănau Jean Dumitrașcu din Constanța și Eugen Radeș din Brașov. Bineînțeles că toate actele erau complete, inclusiv livrete militare sau certificate de naștere cu sigiliile și semnăturile oficiale ale celor care le eliberaseră. Personal, un rând de acte îl aveam asupra mea, iar altul, de schimb, la București.

Pe aceste meleaguri au mai trecut și alți fugăriți care au găsit adăpost și ajutor. Dar, ca peste tot, și aici s-a găsit o iudă care a denunțat. Fusesse adus de Puiu Beldeanu. Desigur, acesta nu-și dăduse seama că avea de a face cu un neom. În iulie 1947, jandarmi străini de această regiune au reușit să aresteze trei persoane și să distrugă unele obiective ce fuseseră amenajate.

A rămas de pomină scena identificării lui Chindriș la Ministerul de Interne, după arestare. Anchetatorul l-a întrebat:

-Cum te cheamă ?

-Chindriș, răspunde sigur de el (doar avea și actele!).

-Nu e adevărat, minți, nu te cheamă așa.

-Ba Chindriș mă cheamă, doar aveți și actele.

-Nu te cheamă Chindriș, cum nu mă cheamă pe mine Popescu. Minți din nou, vrei să-ți spun eu cum te cheamă ?

- Spune, răspunse Chindriș plin de el.

-Te cheamă Victor Novac.

-Dar pe tine cum te cheamă ? întrebă revoltat Chindriș

- Pe mine mă cheamă Bulz.

- Păi dacă pe tine te cheamă Bulz, atunci și pe mine mă cheamă Victor Novac" ...

De abia atunci și-a dat seama că iuda îi spusese numele adevărat, doar trăise cu el în munți peste șase luni, iar Bulz, călăul Bulz, ne fusese coleg de cămin și de facultate, ceva mai mare ca vârstă.

Ordinele Ministerului de Interne din anul 1946 deveniseră drastice. Opoziția trebuia împiedicată cu orice preț să-și desfășoare campania electorală. Elementele active urmau să fie lichidate. Depistarea acestora se făcea cu ajutorul agenților infiltrați în rândurile partidelor de opoziție. Pentru ilustrare prezentăm două documente strict secrete ale Partidului Comunist:

I. Partidul Comunist Român. Secretariatul General N r. 3/456 S.S.

Către responsabilul de...

Trebuie să luați măsurile necesare pentru extinderea propagandei așa cum a fost decisă de P.C.R.

1.Șefii de echipă care au fost infiltrați în grupările reacționare urmează să-și intensifice activitatea provocând disensiuni printre membrii partidelor de opoziție: Maniu, Brătianu, Titel Petrescu.

2. Totdeauna trebuie să răspândească suspiciunea printre membrii reacțiunii și să raporteze săptămânal sciziunile obținute.

3. Munca trebuie îndeplinită de așa natură ca să împiedice descoperirea membrilor infiltrați, dar dacă sunt descoperiți, un atac viguros trebuie dus prin presă contra membrilor influenți ai reacțiunii.

Secretari generali: ss. Gh. Gheorghiu-Dej, Vasile Luca

II. Motto: Nu trebuie permis nici unui reacționar să închidă calea P.C.R.

Comitetul Central P.C.R.

Strict confidențial Nr.4.573/23.11.1946

Secretarilor responsabili ai P.C.R. din regiunea...

Urmare a deciziei Comitetului Central al P.C.R. de a constitui o gardă înarmată, de încredere, vă informăm prin prezenta de planul pe care trebuie să-l executați cu minuțiozitate:

1.Garda înarmată, de încredere, trebuie să fie recrutată din membrii de încredere ai Tineretului Comunist, care să îndeplinească următoarele condiții:

a.De preferință necăsătorit;

b.Să aibă serviciul militar satisfăcut și cunoștință perfectă a folosirii armamentului greu de infanterie;

c.Să fi dat dovadă că este un om de încredere;

d.Să fie gata să îndeplinească orice misiune.

2.Garda înarmată trebuie să fie la dispoziția partidului, dar pentru a preveni protestele reacțiunii, trebuie ținut cont de următoarele reguli:

a.Pentru un scurt timp poliția se va abține de la orice activitate de securitate permițând hoților să fure bunurile cetățenilor,

b. Lumina străzilor trebuie neglijată în așa fel ca cetățenii să ceară întăriri polițienești pentru a face față hoților, în acest scop trebuie să luați măsuri necesare incitând presa locală să ceară constituirea de gărzi înarmate;

c.Aceste gărzi trebuie formate ținând cont de prevederile paragrafului menționat mai sus și trebuie să acționeze numai în interesul partidului;

d. Trebuie să se înarmeze un număr cât mai mare de muncitori care vor fi folosiți la timpul potrivit pentru interesul partidului;

e. Odată constituită garda înarmată, ne veți trimite listele aderenților pentru a autoriza atât dispozițiunile pentru garda muncitorească, ce pot fi aduse la cunoștința populației, cât și cele confidențiale privind garda de siguranță.

Secretar general: ss. Gh. Gheorghiu-Dej

Sumanele negre

După confiscarea puterii politice de către un număr foarte mic de politicieni români, care au acceptat să devină agenți ai intereselor rusești sub masca unui front național democrat condus de comuniști, și după acea rușinoasă zi când Vișinski a bătut cu pumnul în masă și a trântit ușa încăperii unde fusese primit de Rege, s-a văzut clar intenția Uniunii Sovietice de a transforma țara noastră într-o "gubernie" a Kremlinului.

Eforturile adevăraților reprezentanți ai poporului român s-au înmulțit în scopul informării responsabililor anglo-americani despre adevărata situație creată după "eliberarea popoarelor" de sub o dictatură și acceptarea trecerii lor sub o alta.

Partidul Național Țărănesc, sub conducerea lui Iuliu Maniu, și cel Național Liberal, prezidat de Dinu Brătianu, au făcut front comun în fața abuzurilor crescânde ale comuniștilor, care se materializau în crime săvârșite în plină zi pentru a intimida populația.

Faptul că la 8 noiembrie 1945 s-a tras din Ministerul de Interne în populația Capitalei, care cerea libertate și-și ovaționa Regele, era cunoscut de reprezentanții străini și probat cu fotografii. S-a constatat că în fața celor ce foloseau mitralierele au apărut imediat cordoanele rusești, cu alte mitraliere, pentru a apăra pe criminalii din jurul lui Teohari Georgescu.

Cam în același timp, generalul Aurel Aldea, fost ministru de Interne, s-a gândit la un Comandament restrâns, de 4-5 persoane, ca un nucleu al unei Mișcări Naționale de Rezistență. Acest nucleu urma să îmbine punctele de vedere ale partidelor politice cu adevărat reprezentative și necesitatea pregătirii unei riposte la ingerințele sovietice exercitate prin trupele de șoc comuniste, care se înmulțeau și se extindeau pe întreg teritoriul.

Pentru aceasta, în cursul lunii martie 1946, într-o clădire din strada Dinicu Golescu a avut loc o discuție între generalul Aurel Aldea și George Kintescu, fost director general al Serviciilor Secrete ale Armatei. Cu această ocazie s-a citit un fel de proiect de organizare a unei mișcări de rezistență, care prevedea împărțirea țării pe zone de acțiune.

Se preconiza ca din Comandamentul restrâns să facă parte ofițeri de specialitate, un civil specialist în probleme de informații și un observator cu legături în străinătate, unde se aflau Grigore Niculescu-Buzesti, Constantin Vișoianu și Alexandru Crețeanu, împuterniciți din partea celor trei partide de opoziție cu prezentarea situației reale din țară, în fața străinătății.

Discuțiile în legătură cu necesitatea creării mișcării de rezistență izvorau și dintr-un alt motiv: deși anglo-americanii obținuseră la Conferința de la Moscova numirea câte unui reprezentant al Partidului Național Țărănesc și Partidului Național Liberal în guvern, acest lucru nu a dat rezultate. Prezența lor a fost sortită eșecului deoarece guvernul instaurat de Kremlin la București s-a dovedit, în continuare, a fi un guvern al terorii, care urmărea (prin vărsări de sânge) să înspăimânte și să înăbușe orice manifestare de libertate. Faptele au dovedit-o la Tîrgoviște, la București (cu ocazia zilei de 10 mai), la Craiova (Pădurea Bucovăț), la Pitești (pe sălile Tribunalului) etc.

În paralel, la Bistrița - Năsăud, sub numele pădurarului Ion Mureșanu se ascundea Gavrilă Olteanu, fostul conducător al Gărzilor Iuliu Maniu, care încerca să creeze o organizație denumită "Sumanele Negre". Această problemă a fost discutată întâmplător cu ocazia Congresului Partidului Național Țărănesc din acest județ. Din partea conducerii Partidului au fost prezenți: Ilie Lazăr și frații Caius Pop, Cornel Pop, Leonid Pop și Marius Pop. De asemenea, a participat și Hamilton, un american, observator al abuzurilor guvernului pro-comunist care nu respecta angajamentele luate pentru garantarea libertății în campania electorală.

La Vatra Dornei, pe data de 1 mai 1946, în casa avocatului Octavian Fedorciuc, vicepreședintele Partidului Național Țărănesc din județul Cîmpulung Moldovenesc, unde se găsea locotenentul american Bill Hamilton cu interpretul Theodor Manicatide, și-au făcut apariția studenții Dumitru Steanță și Nicolae Paleacu, sub numele conspirative de Oprea și respectiv Moldoveanu, ambii foști participanți în Gărzile Iuliu Maniu. Despre această întâlnire a aflat și Ministerul de Interne, care urmărea să scoată din arena politică cât mai mulți fruntași de elită ai Partidului Național Țărănesc, dacă nu reușea să compromită chiar partidul, declarându-l inițiator al unor organizații paramilitare. Dumitru Steanță încearcă de trei ori, între 5 și 27 iulie 1946, să ajungă la Iuliu Maniu pentru a discuta această problemă. Președintele P.N.Ț. nu i-a acordat nici o considerație, cu toate că venise o dată cu o doamnă din partea lui Gavril Olteanu, iar altă dată cu o scrisoare tot din partea lui. De fapt, curând s-a dovedit că cei doi tineri, Steanță și Paleacu, reprezentau interesele Siguranței și erau folosiți ca momeală.

În cursul acestei luni, Gavrilă Olteanu a fost arestat în vederea înscenării unui proces politic pentru discreditarea partidelor de opoziție în fața străinătății, înaintea alegerilor fixate pentru 19 noiembrie 1946. La puțin timp după arestare, Gavrilă Olteanu s-a sinucis într-o celulă din Ministerul de Interne, luând o fiolă de stricnină, își dăduse seama de angrenajul în care fusese târât.

Pe Ilie Lazăr (Tribunul Maramureșului) au reușit să-l lege de procesul ce se urzea pe două căi: printr-o întâlnire pe care Smaranda Brăescu i-a facilitat-o cu căpitanul parașutist Mihai Tanțu, la dorința acestuia din urmă, și prin alta, cu generalul Aurel Aldea, mijlocită la inițiativa locotenent-colonelului Eugen Plesnilă.

Dar pentru începerea unui proces cu scopul dorit de comuniști și cu nume de suprafață politică a fost necesar ca un grup de ofițeri de la Regimentul de Gardă din Sinaia să fie învinuiți că ascunseseră armament pentru conservare, zidindu-l în peșteri.

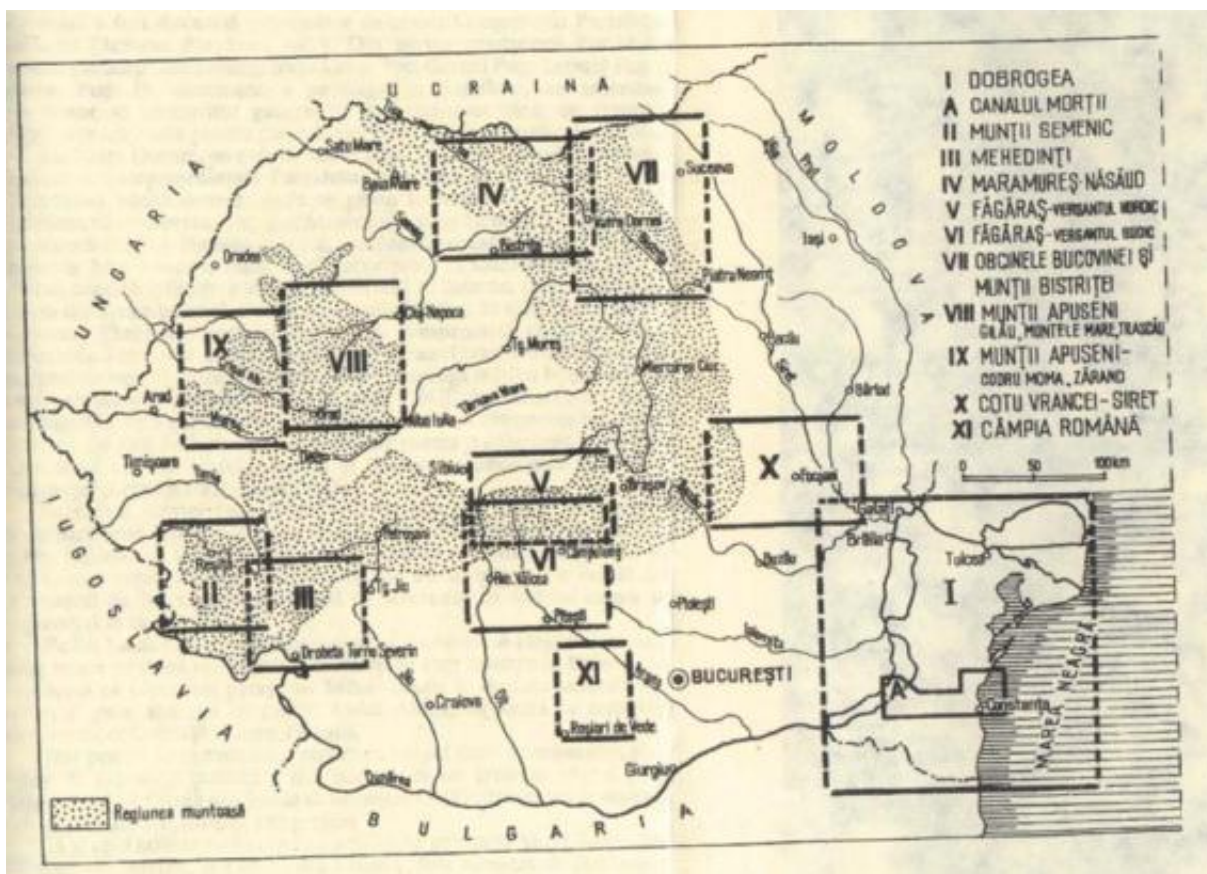
În grupul militar au fost incluși următorii: generalii Aurel Aldea, fost ministru de Interne și Constantin Eftimiu, fost ministru al Economiei naționale, care, într-un memoriu adresat străinătății, arăta că în doi ani România plătise de trei ori despăgubirea impusă prin armistițiu; colonelul Al. Evolveanu, locotenent-coloneii Eugen Plesnilă, Dumitru Sorescu (din Craiova) și Constantinescu; maiorii Brezeanu și Gertner; căpitanii Mircea Criveanu, Cochinos, Mantu (parașutist), Victor Sasu, Victor Toma (preot) și Mihai Tanțu (parașutist); locotenenții V. Ciofan și Mircea Holban; N. Alexandrescu, I. Alexandrescu, N. Chisălicescu.

Latura politică, cea care constituia obiectul procesului, a fost aranjată prin implicarea reprezentanților Partidului Național Țărănesc: Ilie Lazăr (fost ministru), Roșca Mălin, Cornel Pop, Marius Pop, avocat Octavian Fedortiuț; din partea Partidului Național Liberal au fost implicați: Mihail Fărcășanu și Vintilă V.I.Brătianu, ambii reușind însă să părăsească țara.

Pentru a face impresie în opinia publică, printre personalitățile condamnate au fost: generalul Nicolae Rădescu, fost președinte al Consiliului de Miniștri, Vaier Pop, fost ministru, amiralul Horia Măcelaru și alții.

Ancheta nu a reușit, cu toate presiunile făcute, să descopere fapte cu caracter militar și atunci a înscenat un proces cu caracter politic. Sentința s-a pronunțat la ora trei noaptea, pe data de 19 noiembrie 1946, dată la care aveau loc alegerile, iar condamnările au fost majorate față de cele publicate în presă, pentru că "acuzății nu au fost înțelegători", adică nu și-au însușit acuzațiile mincinoase ale anchetei și au refuzat propunerile compromițătoare făcute fiecăruia în parte de Emil Bodnăraș, în tribunal, înainte ca ei să depună mărturie.

Dar faptul că regimul comunist n-a reușit să descopere un complot nu înseamnă că românii nu erau preocupați și interesați de înlăturarea dictaturii impuse țării.

ÎNCERCAREA DE COORDONARE A UNEI MIȘCĂRI DE REZISTENȚĂ NAȚIONALĂ

În timp ce unii reprezentanți străini socoteau că alegerile vor fi pierdute din cauza ingerințelor Moscovei prin agenții ei comuniști din România, între 18 și 30 septembrie 1946 câțiva funcționari ai Ministerului de Externe: Victor Rădulescu - Pogoneanu, Grigore Niculescu - Buaești, Ion Mocsonyi-Sîrcea și ofițerii americani Halle și Bill Hamilton au întocmit un Memorandum prin care se prevedea crearea unui comitet politic, a unui militar și a altuia de coordonare, pentru a se acționa împotriva fărădelegilor comuniste.

Urma ca toate comitetele de tineret active în campania electorală să se pregătească pentru vremurile de clandestinitate ce se întrevedeau.

Grigore Niculescu-Buzești a propus ca scheletul acestei organizații să fie constituit de Partidul Național Țărănesc, al cărui tineret se angajase într-o luptă organizată și hotărâtă. Specialiștii au susținut ca accentul să se pună pe cadrele tinere din armată, care erau în legătură permanentă cu masa ostașilor și aveau cunoștințe privind lupta combinată cu diferite arme. Se mai prevedea o coordonare între statele vecine și chiar instruirea unor elemente în cadrul unor cursuri speciale. În caz de declanșare a unui război, urma ca ordinele să vină din exterior, în timp ce în țară va fi doar un comitet restrâns de trei - patru persoane. Dar totul a rămas pe hârtie și documentul a ajuns în ghearele Securității. Numai Grigore Niculescu-Buzești a reușit să plece în străinătate, evitând arestarea.

Trotiliștii

Sub această denumire, de trotiliști, au fost arestați, în noaptea de 1 spre 2 decembrie 1947, peste 200 de tineri național-țărăniști dintre care menționăm: Diaconescu Ion, Puiu Ion, Adamescu N., Macarie Sergiu, Martin Nicolae, Nicolae Virgil, Adel Mircea, Biclea Gh., Berindei Ion, Ciato Mircea, Dumitrescu Alex., Dumitrescu Ilie, Dragomir Alex., Evolceanu Nicolae, Grasu Ion, Ionescu Nicolae-Galbeni, Nedelcu Gheorghe, Nistorescu Mircea, Oanță Nicolae, Petreanu Nicolae, Șerămă

Constantin, Tricorache Ecaterin, Tompea Ghiță, Turcu Nicolae, Tomaziu Nicolae, Florescu Gică, Rădulescu Ion. Acești tineri erau organizați pentru a acționa și protesta împotriva arestărilor succesive ale opozanților și fruntașilor politici din Partidul Național Țărănesc.

Cu ocazia procesului lui Iuliu Maniu, s-a recurs la împrăștierea de manifeste cu ajutorul unor cutii aruncate în aer cu exploziv. Astfel de acțiuni au avut loc în Obor, la Gara de Est, în Piața Națiunii și la Statuia Brătianu.

Hotărârea de continuare a activității fusese luată imediat după dizolvarea Partidului Național Țărănesc. Un grup de acțiune, din care făceau parte Alexandru Bratu, Sergiu Macarie, Nicolae Adamescu, Ion Diaconescu și Ion Puiu, s-a întâlnit pe strada Fabrica de Chibrituri și a trecut la pregătirea activității în clandestinitate. De fapt, o măsură în acest sens fusese luată imediat după alegerile din 19 noiembrie 1946, când activitatea tineretului universitar se desfășura pe grupe, în toată Capitala, pentru a evita urmările Siguranței Statului.

Arestările "troliliștilor" s-au putut face ca urmare a infiltrărilor poliției prin frații Stejărel și Paul Sava, care lucrau mână în mână cu Alexandru Drăgulănescu.

Cu ocazia arestărilor, s-a descoperit și trolitul ce urma să fie folosit și în alte împrejurări.

Printre cei arestați și condamnați s-au numărat: Alexandru Bratu, la 25 de ani (în contumacie); Ion Puiu, la 20 de ani; Ion Diaconescu și Nicolae Adamescu, la câte 15 ani; Nicolae Evolceanu, la 15 ani (în contumacie); Nicolae Martin, la 8 ani.

Pregătiri pentru plecarea în munți

Imediat după lovitura din 17 august 1947, când au fost ridicați 15 milioane de lei (stabilizați) de la casieria centrală a Gării de Nord, grupul care a acționat a trecut la procurarea a tot felul de arme ce le puteau găsi, în special pistoale de buzunar.

Situația în țară se înrăutățise după arestarea fruntașilor național-țărăniști, iar arestările continuau zi și noapte. Libertatea fusese sugrumată și partidele politice fuseseră dizolvate sau reduse la tăcere.

Un grup de tineri, elevi și studenți, au început antrenamentul de tragere la țintă, la Ciorogirla, sub conducerea lui Ionuț Stoica și Nelu Jijie, ambii legionari și studenți la Politehnica din București. Ceilalți erau în majoritate elevi: Nelu Dumitru-Dumitrescu, pilot al aviației civile, Costel Lazăr, Nelu Moldovan, Bobi Munteanu, Puiu Munteanu, Sandu Popa și încă vreo doi-trei elevi. Până la Ciorogirla se mergea în marș, iar luminarea aprinsă servea drept țintă.

Ionuț Stoica era motorul acestei acțiuni. Totul părea că se desfășoară normal, până la sfârșitul anului 1948. Acest grup reușise să procure planurile subterane ale cablurilor telefonice, prima grijă într-o acțiune de răsturnare a unui regim, pentru a-i paraliza legăturile.

În același timp, Ionuț Stoica urmărea să regăsească legături în Munții Făgăraș și Bucegi, în eventualitatea retragerii din București și pregătirii în continuare a unor elemente noi. În Capitală începuseră să circule manifeste prin care se arătau abuzurile regimului comunist și se protesta împotriva arestărilor și condamnărilor. Prin cutiile poștale și prin curți se răspândeau mii de manifeste.

În ajunul Crăciunului din 1948, Ionuț Stoica și Mișu Iliescu au făcut o deplasare la munte. Nelu Dumitrescu i-a condus cu mașina și, în calitate de președinte al Clubului Aviatic P.T.T., i-a găzduit la Predeal, la vila Telecomunicațiilor, în continuare au mers cu trenul la Brașov. De aici li s-a luat însă urma. Au reușit totuși să scape și au ajuns înapoi la București.

Cu toate măsurile de precauție, Ionuț Stoica a fost încolțit în cartierul Grand. La mijloc era tot o trădare. A încercat să se salveze. Fiind urmărit, a deschis focul. Pe data de 30 ianuarie 1949, Ionuț Stoica a murit în lupta cu securiștii.

După două zile a fost arestat Mișu Iliescu, la care s-a găsit agenda cu toate întâlnirile programate de Ionuț Stoica și la aceste întâlniri s-au prezentat, bineînțeles, securiștii.

La cimitir, imediat după înmormântarea lui Ionuț Stoica, s-au operat arestări. Interogatoriile au fost dure, peste 50 de persoane au cunoscut barbaria anchetatorilor. Cu această ocazie au fost descoperiți și o parte din banii ridicați de la C.F.R. O altă parte din ei fusese investită în unele imobile, pentru a nu se devaloriza. Se vor pronunța trei condamnări la moarte: Șerban Secu, Spiru Obreja și Florescu. Din cauza schingiuirilor va muri și Nelu Jijie.